

כגפן פוריה

עלון להפצת תורה ויהדות

אין לעיין בעלון זה בשעת התפילה

פְּרִשְׁת וַיֵּצֵא

ט' כסלו תשפ"ב

יציאת השבת:

17:19

ירושלים: 17:19

הפטרה: ועמי תלואים. אשכ: ויברך יעקב

ברכת הלכנה

יציאת השבת ר"ת 17:43

גיליון 642

בניסת השבת:

16:10

ירושלים: 16:06

"אֶת עֲנִי וְאֶת יָגִיעַ פִּפִּי רָאָה אֱלֹהִים"

הרב עמוס שושן - רב ישובי רכס פוריה

יעקב אבינו בורח מפני חותנו, לבן דולק אחריו ומשיגו, מממש בכל כליו ומתגרה ביעקב. אז פותח יעקב בנאום המסכם עשרים שנים בביתו של לבן (בראשית לא, לו-מ) "מה פשעי מה חטאתי כי דלקת אחרי, כי מששת את כל כלי, מה מצאת מכל כלי ביתך שים כה נגד אחי ואחיד ויוכיחו בין שנינו... רחליך ועיזך לא שכלו ואילי צאנך לא אכלתי, טרפה לא הבאתי אליך אנכי אחטנה מידי תבקשנה, גנובתי יום וגנובתי לילה, הייתי ביום אכלני חורב וקרח בלילה ותדד שנתי מעיני". לעומת עבודתו המסורה של יעקב ללא לאות בחום הקיץ ובחורף הקר, ביום ובלילה, התמורה היתה דלה ובדרך של רמאות (שם, מא): "ותחלף את משכורתי עשרת מונים", ואין מונה פחות מעשרה, מכאן שלבן שינה את משכורתו של יעקב מאה פעמים! מנקודים לטלואים, מעקודים לברודים...

הרבה פעמים אנו שומעים על עובדים המחבלים בנכסיו של בעל הבית שלהם וגורמים לו נזק, כנקמה על הרעה בתנאי העסקתם או פגיעה בזכויותיהם. לא כן יעקב אבינו, על אף שלבן מרמה אותו, יעקב מומשיך לעבוד כפועל נאמן. מהו הכוח המניע את יעקב להמשיך ולעבוד אצל לבן באמונה? מסתבר שכח האמת שבו, והידיעה שכך רוצה הקב"ה שהוא ינהג. זו כוחה של האמונה הגדולה! את כל אלו מצמצם יעקב למשפט אחד: "את עניי ואת יגיע כפי ראה אלוהים ויוכח אמש". כל זה היה כדאי, כל שנות העבודה הקשות, הקור בלילות החורף והחום של ימי הקיץ, כל הצער היה שווה בשביל הגילוי הגדול, שאלוהים הוידע כל נסתרות, מוקיר את מעשי ויוכח אמש. אשרי העושים מלאכתם אמונה ואשרי חלקם הצפון להם מאת הבורא.

כל אחד מאתנו עומד בניסיון במשך השנים, אם זה במקום עבודתו או במקום לימודיו, או בעבודת ה' שלו ובתיקון מידותיו, ובכן צריך לדעת יש מי שמכיר במאמץ ובהשקעה הגדולה – בורא עולם. לעתיד לבוא יזכה האדם לקבל את היישר כוח הזה מבורא עולם בכבודו ובעצמו.

בהוצאת מכון "שערי תורה": פוריה-נוה עובד ד.ג. גליל תחתון 15210

שערי תורה וחסד ע"ר * כולל אברכים * שיעורי תורה * פרסומים תורניים * גמ"ח עזרה לנוקמים *
הדפסה: דפוס כנרת. עריכה: צ. שורץ. היה שותף. להעברת תרומות: בנק המזרחי סניף טבריה מספר חשבון: 123459

יעקב אבינו בבית לבן

יעקב שוהה בבית לבן תקופה ארוכה. באותו זמן הוא מתמודד עם בעיות לא פשוטות, אך דוקא אלו יעצבו את דמותו כאב האומה הישראלית.

את עניי ואת יגיע כפי ראה אלוקים ויוכח אמש

יעקב אבינו בורח מפני לבן חמיו, לבן דולק אחריו ומשיגו, ממשש בכל כליו ומתגרה ביעקב. אז פותח יעקב בנאום המסכם עשרים שנים בביתו של לבן (בראשית לא, לו-מ) "ויען יעקב ויאמר ללבן מה פשעי מה חטאתי כי דלקת אחרי, כי מששתי את כל כלי, מה מצאת מכל כלי ביתך שים כה נגד אחי ואחיד ויוכיחו בין שנינו, זה עשרים שנה אנכי עמך, רחליך ועוזך לא שכלו ואילי צאנך לא אכלתי, טרפה לא הבאתי אליך אנכי אחטנה מידי תבקשנה, גנובתי יום וגנובתי לילה, הייתי ביום אכלני חורב וקרח בלילה ותדד שנתי מעיני".

לעומת עבודתו המסורה של יעקב ללא לאות בחום הקיץ ובחורף הקר, ביום ובלילה, התמורה היתה דלה ובדרך של רמאות (שם, מא): "ותחלף את משכורתי עשרת מונים", ואין מונה פחות מעשרה, יוצא שלבן שינה את משכורתו של יעקב מאה פעמים! מנקודים לטלואים, מעקודים לברודים וכו'.

הרבה פעמים אנו שומעים על עובדים המחבלים בנכסיו של בעל הבית שלהם וגורמים לו נזק, כנקמה על הרעה בתנאי העסקתם או פגיעה בזכויותיהם. לא כן יעקב אבינו, על אף שלבן מרמה אותו, יעקב ממשיך לעבוד כפועל נאמן. מהו הכוח המניע את יעקב להמשיך ולעבוד אצל לבן באמונה? מסתבר שכח האמת שבו, והידיעה שכך רוצה הקב"ה שהוא ינהג. זו כוחה של האמונה הגדולה!

את כל אלו מצמצם יעקב למשפט אחד: "את עניי ואת יגיע כפי ראה אלוקים ויוכח אמש". כל זה היה כדאי, כל שנות העבודה הקשות, הקור בלילות החורף, והחום של ימי הקיץ, כל הצער היה שווה בשביל הגילוי הגדול, שאלוקים היודע כל נסתרות, מוקיר את מעשי – ויוכח אמש.

שקר לבן

לבן הארמי בחילוף אותיות לבן הרמאי. גם אותיות לבן בחילוף אותיות נבל. והשם גורם וכמו שאומרת אביגיל לדוד על בעלה נבל הכרמלי (שמואל א, כה' כה'): "אל נא ישים אדוני את לבו אל איש הבליעל הזה על נבל כי כשמו כן הוא, נבל שמו ונבלה עמו". ואף שיעקב עושה הסכם עם לבן לעבוד ברחל בתו הקטנה ודואג לסימנים בינו לבין לאה, אף על פי כן לבן מרמה אותו ומצדיק את מעשהו בסעיף משפטי חוקי (כט, כו): "לא יעשה כן במקומנו לתת הצעירה לפני הבכירה". זה מה שנקרא שקר לבן.

בסתר כבגלוי

כך צריך להרגיש כל אדם בעבודתו, גם אם אין בעל הבית מעריך את ישרותו ואת מעשיו, יש מי שמעריך, הפנקס פתוח והיד רושמת. מי מעריך? בורא העולם, אמנם יעקב זכה להארה ולגילוי זה דרך התגלות ה' ללבן לילה קודם פגישתם, אך כל אחד מאתנו העומד בניסיון הקשה במשך השנים, אם זה במקום עבודתו, או במקום לימודיו, או בעבודת ה' שלו ובתיקון מידותיו, או בשאת סבלו מול בין זוגו, ידע יש מי שמכיר במאמץ ובהשקעה הגדולה – בורא עולם.

לעתיד לבוא יזכה האדם לקבל את היישר כוח הזה מבורא עולם בכבודו ובעצמו, אם לא בעולם הזה אז בודאי בעולם הבא.

עשרת מונים

"ותחלף את משכורתי עשרה מונים" (לא, מא). וברש"י – 'היית משנה תנאי שבינינו מנקוד לטלוא ומעקוד חם לברודים'. מסופר כי בזמנו של האלשיך הקדוש עת היה דורש בשבת על פרשת ויצא בעניין רמאות לבן שהחליף את משכורתו של יעקב עשרה מונים (ואין מונה פחות מעשרה פעמים). נכח באותה הדרשה גם האר"י הקדוש והיה מחייך כל זמן הדרשה.

לאחר הדרשה שאל הרב האלשיך את האר"י הקדוש, מפני מה חייכת כל זמן הדרשה? אמר לו האר"י הקדוש: בזמן הדרשה שדרשת על אותם מאה פעמים בהם רימה והחליף לבן את משכורתו של יעקב אבינו, הורידו את לבן הארמי אל בית הכנסת, ועל כל הסבר רמאות שאמרת שרימה לבן את יעקב ופרטת אותם אחד לאחד היה לבן מהנהן בראשו ואומר: 'אכן כך עשיתי' והיה לו בזה בושה גדולה.

סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה

"ויחלום והנה סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה" (כח, יב) – בבעל הטורים כתב: "סולם בגימטריא ממון ובגימטריא עוני, כי זה ישפיל וזה ירים". אכן, הממון הוא כמו סולם. אם משתמש אדם בממונו לקיום מצוות, צדקה וחסד, הרי הוא עולה ממדרגה למדרגה בסולם בבחינת 'וזה ירים'. אך אם משתמש בכסף רק לצורכו או שאינו מוציאו כלל, הרי הוא בכלל זה ישפיל, וכמאמר החכם: "ראיתי כסף שמור לבעליו לרעתו".

סולם בגימטריא מאה שלושים ושש – וכן מניין צום, קול וממון. לרמז כי כל אחד מהדרכים הנ"ל היא סולם מוצב ארצה ובידו של כל אדם לעלות ולטפס על שלביו להגיע השמימה. וכמאמר רבותנו: "תפילה (קול) ותשובה (צום) וצדקה (ממון) – מעבירין את רוע הגזרה". והרי הם בבחינת סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה.

סדר השבת חלום

החולם חלום ונפשו עגומה עליו, ילך לשלושה מאוהביו, ויאמרו לו את סדר השבת החלום:

הוא אומר: חלמא טבא חזאי. חלמא טבא חזאי. חלמא טבא חזאי.

והם עונים: חלמא טבא חזיתא. חלמא טבא חזיתא. חלמא טבא חזיתא. חלמא טבא חזיתא. חלמא טבא חזיתא.

רחמנא לשוניה לטב. שבע זמנין יגזרון עליה מן שמיא די יהוי טבא. טבא חזאי חזאי חזאי:

וחזורים על כך 7 פעמים. אחר כך יאמרו נוסח זה להיפוך החלום:

החולם אומר: הפכת מספדי למחול לי פתחת שקי ותאזני שמחה:

והם עונים: אז תשמח בתולה במחול ובחרים וזקנים יחדו והפכתי אכלם לששון ונחמתיים ושמחתים מיגונם:

ולא אבה ה' אלהיך לשמע אל בלעם ויהפך ה' אלהיך לך את הקללה לברכה כי אהבה ה' אלהיך:

אחר כך יאמרו עוד נוסח זה של פדיון: החולם יאמר: פדה בשלום נפשי מקרב לי כי בריבים היו עמדי:

והם עונים: ופדוי ה' ישכון ובאו ציון ברגה ושמחת עולם על ראשם ששון ושמחה ישיגו ונסו יגון ונאנחה:

ויאמר העם אל שאול היונתן ימות אשר עשה הישועה הגדולה הזאת בישראל חלילה. חי ה' אם פל

משערת ראשו אשר ארצה כי עם אלהים עשה היום הזה ויפדו העם את יונתן ולא מת:

ועוד יאמרו נוסח זה לשלום החולם:

החולם יאמר: בורא גיב שפתים שלום שלום לך חוק ולקרוב אמר ה' ורפאתיו:

והם עונים: ורוח לבשה את עמשי ראש השלישים לך דויד ועמד בן ישי שלום שלום לך ושלום לעזרך כי

עזרך אלהיך ויבבלם דויד ויתנם בראשי הגדוד: ואמרתם מה לחי ואתה שלום וביתך שלום וכל אשר לך

שלום: ברוך הגבר אשר יבטח בה' והיה ה' מבטחו: ה' עז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום:

החולם יאמר: ה' שמעתי שמעך בראתי:

והם עונים 3 פעמים: ה' פעלך בקרב שנים חייהו בקרב שנים תודיע ברגו רחם תזכור:

והחולם יאמר: שיר למעלות אשר עיני אל ההרים מאין יבוא עזרי. עזרי מעם ה' עשה שמים וארץ:

והם עונים: אל יתן למוט רגלך אל גנום שמרך:

והחולם אומר: הנה לא גנום ולא יישן שמר ישראל:

והם עונים: ה' שמך ה' אלהיך על יד ימינך: יומם השמש לא יכבה וירח בלילה: ה' ישמרך מכל רע ושמך את

נפשך: ה' ישמר צאתך ובואך מעתה ועד עולם:

ומוסיפים ואומרים לו: לך אכל בשמחה לחמך ושתה בלב טוב יגד כי כבר רצה ה' אלהים את מעשיך:

לעילוי נשמת אמו"ר רבי יצחק שושן זצ"ל - נלב"ע יב' תמוז תשע"ז

למעוניינים להשתתף בהוצאת עלון זה נא לפנות לדוד: 0537788483

עלון זה מוקדש:

לרפא: אברהם ולאח ציטרון, שרה בת שמחה, ציפורה ורחשע לוי, ביבה אלימלך, ישי הלוי, עור בן עישה, תקוה בת עזיהו, אלגרה בת לאן, אסנת בת דובר, מיל בת ענלה, אברהם בן רחל, רחמים בן סולמנה, הראל בן אביגיל, אילנה בת סליחה, ישי ורחל לוי, חנה בת זוהרה, עדן בת רחל, מיטל מוריה אדרי, יוסף בן מייכל, יצחק דרעי ח"ו.

להחזרת נעדר צה"ל ושבויו ובהם: אורון שאול, דוד גולדן, גיא חבר, רון ארד, יהודה כץ, צבי פלדמן.

לעילוי נשמות: הגר"ע יוסף זצוק"ל, הגר"מ אליהו זצוק"ל, רבי מסעוד מלול זצ"ל, רבי יצחק שושן זצ"ל, רבי יעקב שושן, יונה יונה, סופר מנחם, יעקב בנציון, מקסים חיים דרעי, הרב אברהם צוקרמן, נדיר נחום, ישראל אברהם נתן, שלמה בן מרים, יצחק ועמרם אטיאס, אורן מועלם, אליהו טויטו, דוד גרוסברג, עמוס דבורי, ריי שלמה, סינמנוב משה יודא, יצחק זקן בן סליקה, נעים משה, אהרן מורדי, יצחק ושמחה אילוז, נסים וסליקה שושן, נדירה שמעון, יפה זוגרי, יונה קלון, לויט שבת, חנה יצחק, אסתר חדר, אסתר בת תורא, אליהו בת פריחה, מרים קדושים, תרצה זיגדון, אסתר וענבר נחום, דן ונעה זורע, דניאל אלמליח, מנחם הלוי, יצחק ולאח אסתר, אליהו אדרי, עזיה עמוס, חות יעקב, דוד רחל לוי, זוש שרעבי, מרים דודא, שמואל למברט, נעמה בת מנחם, עליזה מועלם, עליזה סקן, שרה אוליאל, שמעון בן רחל, אברהם אדרי, יוסף אלקובי, מיכאל ועקני, חסיבה ששפט, עישה דקן, בריכה סופר, כמישה דודי, כמישה סקן, אליס טובול, מרים בת רחל, אילה שחר ו"ל.

ולע"ז הנספים בשואה ובהם: אלכסנדר שנדר, שושנה רוזה, רפאל פריצי, וציעיליה צילה לבית משפחת ציטרון חי"ד.

למעוניינים להשתתף בהוצאת עלון זה נא לפנות לדוד: 0537788483

אין לעיין בעלון זה בשעת התפילה